

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Nicolai Hieronymi Gvndlingii J. C. Ivs Naturæ ac Gentivm

Gundling, Nicolaus Hieronymus

Halæ Magdebvrgicæ, 1736

Cap. VII.

urn:nbn:de:gbv:45:1-208

CAP. VII.

DE IVRE CONTEMPTI IN
CONTEMNENTEM TVM IN STA-
TV LIBERTATIS, TVM
CIVITATIS.

§. I.

*In alio contemnit, satisfacere ius
debet, quoniam quoties, contemptu
ini perfectio aliquid detrahitur, bonum
honestum, quam maxime de perdetenda legem
vultur. Non solum regulæ iusti, sed
etiam honestæ, decori et prudentiæ
omnino iubent, ut honoris resti-
tutionem vindicemus, ne plane in-
tillo fiamus in societate.*

Qui alterum contemnit & sine causâ, quantum in se est, infamare contendit, sicuti iure omni destituitur; ita si rationem audiat, eandem oportet restituat. Perperam enim pacis ac socialitatis lex præciperet, ne quis contemnat alterum, nisi, quod aufertur, iterum sit restituendum. Cui vix obest, restitui non posse, quod *sensu philosophico* tolli nequiret. Sat est, opinione hominum, ad quam *IVRIS PHILOSOPHIA* ob quietem externam solet aliquando respicere, non nihil existimationi decerpi, princeps sit, aut Respublica, quæ iniuria afficiatur ab altera, an civis a civi.

§. II.

*1) satisfactioem referri possunt: 1)
1) declaratio, 2) honoris declaratio 3) &
precatio 4) reuocatio h. e. palinodia 5)
simplex s. composita 6) reuocatio omnium
reorum, quæ aliqua ratione contenti
deccarant.*

Hinc declaratio honorifica, si verba & signa sint ambigua, merito flagitatur, etiam deprecato, ubi iniuria claret, aliaque satisfactio rationabilis **poscitur**, ut sic recuperet contemptus, quod

quod, gentium ac ciuium credulitate, amisit. Qualia exempla etiam inter liberos populos ac Reges vix deficiunt, notaque sunt Ludouici XIV. & Innocentii Pontificis dissidia itemque Ianuensium & Regis eiusdem, ac Belgarum, qui solis per caseum obtuscati imagine Ludouicum in contemptum adduxisse incusabantur. *conf. Thomasia I. de homicidiolinguae.*

§. III.

Qui satisfacere contempto renuit, in statu libertatis bello cogitur, in statu ciuitatis *actione*: quamuis generosius agant, qui contumelias ab alias illatas dissimulant, & obliuione sepeliunt. Quod vnius cuiusque pudori non abs re relinquitur.

§. IV.

An obtineat RETORSIO in statu libertatis? anceps quaestio videtur, quamdiu non exponitur *resorsionis* vocabulum, quod multis imposuit. Verumtamen, si attendatur, *resorquere* sonare, maculam, quam alter mihi affricare temere molitur, abigere, & in alterum, vnde processit iniuria, reicere, patebit forte, eam videri *defensionis* speciem. Et vti vero se licet tueri, & ab aliorum iniuriis defendere; ita dubitari nequit, quin fieri id quoque a Prin-

cipibus possit & in excelsa ætatem agentibus. Notæ sunt lites inter Iacobum II. magnæ Britanniæ Regem & principem Wilhelmum Auriacum Fageliumque: notæ retorsiones Francisci I. in Carolum V. aliorumque Principum recentioris ætatis.

§. V.

Exinde simul iudicari potest, quid in CIVITATE de iniuriarum actionibus & retorsionibus earumque morali æstimatione ac permissione sit habendum. Nisi enim omnes actiones & defensiones e foro proscribamus, non video sane, quare hisce solis exilium sit indicendum?

§. VI.

FORMAM ACTIONVM eadem præscribit ciuitas: quemadmodum & pœnas pro reipublicæ forma ac genio populi haud raro determinat. Hinc est, quod *æstimatorias* introducere Romani, quæ Germanis quadantenus apparent odiosæ: sicuti e contrario *actio ad pali-nodiam* incognita Quiritibus fuit, quæ interea ratione nititur haud contemnenda. Homines namque mendaces & calumniis dediti plerumque hac parte peccant. Ergo fateantur, se *mentitos*, recantentque. Quæ recantatio

tatio, quia videtur delinquentibus & ambitione turgidis acerba, hinc disputatum est inter Jurisconsultos, sine poenalis, an rei persecutoria? ac defendi pro re nata diuersaque comparatione vtrumque potest.

§. VII.

Tantum cauendum, ne pro contemptu & iniuria venditetur, quod iniuria non est; & a sola alterius beneuolentia dependet. Vnde frustra iniuriam dixeris, si transitus, licet innoxius dicatur, atque ita petatur, denegetur: item matrimonia cum alicuius gentis ciuibus, vel Imperantibus respuantur, ac nemini peregrinorum atque exulum fixa sedes terris in nostris permittatur, quid? quod nec temporalis pro re nata accessio ad littus aliquibus concedatur. Neque enim ad beneuolentiam & amicitiam cogi gentes queunt, quæ interdum non sine causa sunt suspicaces, neminique facile fidunt.

§. VIII.

Multo minus vero iniuriæ nomen *ingrattudo*, seu rectius, animus ingratus meretur. Quæ enim virtus præcipit, nec bello, nec actione exiguntur. Hinc valde cæcutit BOECLERVS de actione ingrati disputans: utut alioquin

Ingratus animus: ingrattudo est vel simplex vel composita. Ita de simpliciter sumus beneficiorum ab aliis in nos collatorum: composita autem vocatur si benefactori nostra inferimus iniurias.

judicio valet, nec contemnendus est Grotii Interpres ac commentator. Aliud dicendum, si præter ingratum animum male facta accedant, iniuriæ, contumacia, *cetera*. Quod non obseruatur in Actis Elisabethæ Reginae, cui Philippus II, ingratum animum obiecit apud *Camdenum & Tbuatum*, fortiter interea Hispano iracundo respondentis, atque inter alia urgentis, vix beneficium esse dicendum, de quo tam magnifice sentiret Philippus, dum vitam Elisabethæ seruauit, quam eripere coniux Maria, ac comparate soror, conabatur virgini innoxia. Quidquid præstitisset Philippus affinis, id eum proprii commodi causa suscepisse; qui proprii commodi respectus tolleret ideam ac vim omnem beneficii veri.

§. IX.

Quibus addas, inepta aliquando & noua honoris signa ac ritus poscere Principes; atque e denegatione talium temere *iniurias* exsculpere. Cuiusmodi exemplum, tempore Io. Casimiri Regis, in Polonorum annalibus occurrit, causantibus Russis, Principis sui litteras non satis reuerenter esse habitas: atque in responsoriis *tituli* ratione, aliquid fuisse omissum, quod bello sit vindicandum.

Refe-